

Hei

ja tervetuloa takaisin töihin! Toivottavasti kesälomanne on ollut virkistävää.

Kesä on ollut vilkasta aikaa Melinda-toimistolla, koska kesään ajoittui päällekkäisesti sekä isoja loadeja että YSAstaYSOon-konversio. Tässä kootusti tietoa Melindan ajankohtaisista kuulumisista ja tulevista tapahtumista.

1. YSAstaYSOon-konversio Melindassa

Heinäkuussa tehtiin Melindan YSAsta YSOon –konversio ja se sujui suunnitelmien mukaan. Tiedotteen konversiosta ja jatkotoimista voi lukea täältä <https://www.kiwi.fi/x/lwKEBw>

Konvertoiduissa Melinda-tietueissa on kaikki YSO-termit suomeksi ja ruotsiksi. Konversiossa asiasanaketjut purettiin ja 650-asiasankentissä olleita tietoja on siirretty myös kenttiin 257, 382, 370, 385, 386, 388 ja 567. Konversiossa syntyi paljon uusia 653-kenttiä, koska kaikki sanastoihin kuulumattomat termit siirrettiin 653-kenttään. Musiikkiaineistossa aiemmin ketjuissa olleet termit ovat palautettavissa yhteenkuuluviksi osakenttien #8 avulla. Osakenttään #8 on tallennettu sen ketjun järjestysluku, mihin termi on kuulunut.

Konversion jälkitoimet ovat käynnissä: Melindaa korjataan sekä käsin että massakorjauksina Kansalliskirjastossa. Melindan tietueissa on vielä jonkin verran kiellettyjen sanastojen termejä. Ensinnäkin siksi, että ihan kaikkia YSA/Allärs/Musa/Cilla-termejä ei saatu muunnettua konversiossa. Toisaalta Melindaan on saattanut tulla paikalliskannoista YSA/Allärs/Musa/Cilla-termejä, koska kaikkia paikalliskantoja ei ole vielä konvertoitu YSOon. Melindaan ei enää tallenneta YSA/Allärs/Musa/Cilla-termejä ja niiden sanastojen termit karsitaan automaattisesti Melindaan saapuvista tietueista. Mutta koska termien poisto-ohjelma ei aluksi toiminut aukottomasti, niin tästäkin syystä Melinda-tietueisiin on päässyt kiellettyjä termejä.

Melinda-sisällönkuvailijan muistilista

-Älä käytä enää YSA/Allärs/Musa/Cilla-termejä

-Kiellettyjen sanastojen termit karsitaan Melindaan saapuvista tietueista

-Käytä näitä sanastoja/ontologioita:

- YSO <https://finto.fi/yso/fi/>
- YSO-paikat <https://finto.fi/yso-paikat/fi/>
- SLM - Suomalainen lajityyppi- ja muotosanasto <https://finto.fi/slm/fi/>
- SEKO - Suomalainen esityskokoonpanosanasto <https://finto.fi/seko/fi/>

-Älä ketjuta termejä/käsitteitä

-Teoksen luomisaika ja -paikka, kohderyhmä, esityskokoonpano tallennetaan kuvailun muihin kenttiin kuin asiasana-kenttiin

-Sisällönkuvailuohjeita tarkemmin [Sisällönkuvailuopas](#)

-Lisää oman kirjaston käytännön mukaiset termit – jo suomeksi tai ruotsiksi tai molemmilla kielillä, jos se on kirjastosi käytäntö. Jos tallennat sisällönkuvailun vain yhdellä kielellä, tietueisiin lisätään sisällönkuvailukentät automaattisesti myös toisella kielellä.

-Jos poistat sisällönkuvailutermin, poista sekä suomen- että ruotsinkielinen termi. Jos et poista molempia, automaattinen täydennys lisää poistamasi termin uudelleen.

2. Replikoinnista

Kesän mittaan replikoinnissa on ollut tavallista enemmän viiveitä ja katkoksia. Alkukesästä tietokanta kuormittui loadeista ja YSAstaYSOon-konversiosta valmistelevista ajoista, joita jouduttiin tekemään poikkeuksellisesti myös päiväaikaan. Yleensä isot loadit, korjaukset ja huoltoajot tehdään öisin, jotta ne eivät hidasta tietokannan käyttöä.

On huomattu, että pienetkin virheet (virheellinen/puuttuva merkki tai virheellinen kenttäkoodi) voivat sotkea replikoinnin tai kaataa sen kokonaan kaikilta Melindan käyttäjiltä. Siksi kannattaa tietueita tallennettaessa kiinnittää huomiota Aleph-ohjelman virheilmoituksiin ja korjata ohjelman ilmoittamat virheet kentissä/osakentissä, myös kiinteissä kentissä. Osan virheilmoituksista voi ohittaa kuten ennenkin - esimerkiksi tuplatietueita ja SID-kenttiä koskevat ilmoitukset.

3. Kansallisbibliografia siirtyy käyttämään Koha-kirjastojärjestelmää

Kansallisbibliografia siirtyy käyttämään Koha-kirjastojärjestelmää, siksi Fennican ja Violan omat käyttöliittymät poistuvat käytöstä 2.9. alkaen. Samalla Fennican ja Violan hakuliittymät päivittyvät Kansalliskirjaston hakupalveluun www.kansalliskirjasto.finna.fi. Fennican ja Violan vanhat verkkopalvelut ovat toiminnassa vielä 31.10. asti. Niihin ei kuitenkaan kartu uusia aineistotietoja 23.8. jälkeen.

Myös kansallisdiskografia Viola on nyt mukana Melindassa

Kirjastojärjestelmävaihdokseen liittyen kansallisdiskografia Viola on nyt mukana Melindassa. Viola-kuvailijat aloittivat kuvailun Melindaan kesäkuussa. Viola-tietokannan tietueita on siirretty Melindaan viime kuukausina ja nyt urakka on melkein valmis: Violasta on siirretty Melindaan yhteensä yli miljoona tietuetta.

4. Helmet-tietueita Melindassa

Pääkaupunkiseudun kirjastojen Helmet-tietokannasta alettiin tuoda tietueita Melindaan kesäkuun alussa. Helmet-tietueissa on Melinda-kuvailusta poikkeavia piirteitä, joita muunnetaan erätuonnissa vastaamaan Melindan käytäntöjä. Erätuontijärjestelmää parannetaan koko ajan, mutta kaikkia kuvailujen eroja ei pystytä yhtenäistämään erätuonnissa, ja siksi Helmetistä siirretyt tietueet eivät täysin ole täysin Melindan ohjeiden mukaisia. Helmet-tietokannasta tulleen tietueen tunnistaa siitä, että Melinda-tietueessa on kenttä SID #b helme (esim. SID #c 2395989 #b helme).

Yksi merkittävä ero on se, että Helmet-tietokannasta siirretyistä videotallenne- tai äänikirjatietueista puuttuu kokonaan kenttä 041 eli kielikoodit, koska kenttä poistetaan erätuonnissa. Helmet-tietueista poistetaan kaikki videotallenteiden ja äänikirjojen 041-kentät, siksi että näissä aineistoissa kielikoodia käytetään Helmet-kuvailussa formaatin ohjeiden vastaisesti. Helmet-kuvailussa kaikki tallenteella olevat kielet kirjataan myös osakenttään 041#a oli sitten kyseessä tekstityksen, ääniraidan, äänivastineen tms. kieli. Tämä käytäntö on Helmetissä tarpeen siksi, että heidän kirjastojärjestelmässään kielikoodilla voi hakea vain kentästä 041#a. Julkaisun kielten merkitsemiseen liittyen Helmetistä tuoduissa tietueissa voi olla eroja ja/tai toistoa myös 546-kentän kielimerkinnöissä.

Muita eroja on esim. se, että erätuonnilla siirretyissä tietueissa on ollut virheellisesti loppupisteitä myös asiasanakentissä ja YSA-termejä on vuotanut Melindaan YSAstaYSOon-konversion jälkeenkin. Erätuontiohjelmaa on kesän mittaan saatu parannettua niin, että asiasanakentissä ei näy enää loppupisteitä ja YSA-termit saadaan nyt karsittua, mutta näitä virheitä voi vielä näkyä ennen korjauksia siirtyneissä tietueissa. Myös translitterointiin kannattaa kiinnittää huomiota, sillä se saattaa poiketa kirjaston omista käytännöistä.

Toivomus on, että Melinda-yhteistyössä jo mukana olevat kirjastot lisäävät Melinda-tietueisiin puuttuvan 041-kentän ja mahdollisuuksiensa mukaan korjaavat virheellisiä kenttiä, silloin kun käsittelevät tietuetta.

5. Syyskauden Talonmiehen tuokiot

Syksyn Talonmiehen tuokiot pidetään 19.9. ja 14.11. Syksyn ensimmäisessä Talonmiehen tuokiossa 19.9. käsitellään tuoreita muutoksia Melinda-kuvailussa ja -tietueissa eli aiheina: YSAstaYSOon konversion vaikutukset, Viola-tietueet Melindassa ja Kansalliskirjaston tietokantojen yhdistyminen Fikka-tietokannaksi.

Syksyn Talonmies-Extrat pidetään 3.10. ja 28.11. Talonmies-Extra-tuokioissa keskitytään yhteen aiheeseen tarkemmin. Syksyn ensimmäisen Talonmies-Extran aiheena 3.10. on toimijakuvailu ja auktoriteetit.

Tarkempia tietoja näistä webinaareista täydennetään syksyn mittaan Melinda-wikiin <https://www.kiwi.fi/x/VYL9Ag> Kaikista webinaareista tiedotetaan myös kuvailun sähköpostilistoilla, sitten kun ilmoittautuminen avataan.

6. Musiikkia Melindassa –iltapäivä

Mitä? Missä? Milloin?

-aika: 26.9.2019 klo 12-16

-paikka: Kansalliskirjaston auditorio, Yliopistonkatu 1, Helsinki (tilaisuuteen voi osallistua myös etäyhteydellä)

-aiheet: musiikkiaineistojen käytännöt Melinda-kuvailussa:

- tietuepäivitykset
- tuoppien yhdistäminen
- Viola-tietueiden käsittely

7. Kuvailun tiedotuspäivä ja Kirjastoverkkopäivät

Lokakuun lopussa järjestetään perinteiseen tapaan Kirjastoverkkopäivät 23.-24.10. Kirjastoverkkopäivät ovat tänä vuonna kaksipäiväiset (keskiviikko-torstai) ja saman viikon tiistaina pidetään kuvailuasioihin keskittyvä Kuvailun tiedotuspäivä 22.10. Nämäkin päivämäärät kannattaa merkitä kalenteriin jo nyt.

Kesä jatkuu vielä,
joten hyvää loppukesää kaikille!

toivoopi Talonmies